

ที่ อว ๐๖๔๔.๐๙/๐๑๐๖

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ถนนแจ้งวัฒนะ บางเขน
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๒๐

๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ส่งเล่ม Proceedings และเกียรติบัตรการนำเสนอและตีพิมพ์จากการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับ
นานาชาติ ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๖๔

เรียน คุณธวัชชัย นิมา, คุณภัทรพล ชุ่มมี, คุณชาคริต ศรีทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เล่ม Proceedings และเกียรติบัตร

ตามที่ท่านได้ส่งผลงานประเภทบทความวิจัยเข้าร่วมนำเสนอผลงานทางวิชาการ รหัสบทความ
ICAC2021-010300003 เรื่อง Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in
Southern Andaman Region ในการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติด้านศิลปะและวัฒนธรรม
ประจำปี ๒๕๖๔ “วิถีศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย” (the 1st National and the 11th International Conference on
Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices) ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ ณ ห้อง
ประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ชั้น ๒ อาคารเรียนรวมและศูนย์วัฒนธรรม (พุทธวิชชาลัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ
นคร แต่ได้มีการเลื่อนกำหนดการนำเสนออันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของอย่างหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโร
นา 2019 (COVID-19) ความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานจำนวน ๒ ท่าน ได้ตรวจสอบผลงานของท่านแล้ว และขอเรียนให้ท่านทราบว่า
บทความวิจัยของท่านผ่านการพิจารณาให้นำเสนอในการประชุมโดยไม่มีข้อแก้ไข จึงขอส่งเล่ม Proceedings และ
เกียรติบัตรการเข้าร่วมนำเสนอมาพร้อมกันในครั้งนี้เพื่อให้ท่านสามารถดำเนินการใช้เป็นหลักฐานการยื่นขอจบ
การศึกษาหรือประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้คณะกรรมการจัดงานฯ ขอยืนยันว่าจะไม่มีการเปลี่ยนวันที่ซึ่ง
ระบุได้ในเกียรติบัตรและเล่ม Proceedings แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากเอกสารทุกอย่างได้ถูกเตรียมพร้อมก่อนหน้าที่จะมีการ
เลื่อนจัดการด้วยเหตุการณ์โรคระบาดอย่างหนักซึ่งเป็นเหตุสุดวิสัยที่มีสามารถควบคุมได้เพื่อความปลอดภัยของทุกท่านที่
จะเข้าร่วมงาน ส่วนกำหนด วันเวลา และรูปแบบเตรียมการด้านเอกสารนำเสนอสามารถดูเพิ่มเติมได้ที่
<https://sites.google.com/pnru.ac.th/icac2021>

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ไม้เจริญ)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ศาสตราจารย์
ธวัชชัย นิมา

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

โทร. ๐๙๗-๐๗๘-๐๓๗๕

ที่ อว ๐๖๔๔.๐๙/๐๑๐๑

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ถนนแจ้งวัฒนะ บางเขน
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๒๐

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับบทความวิจัยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิให้นำเสนอและตีพิมพ์จากการประชุมวิชาการ
ระดับชาติและระดับนานาชาติด้านศิลปะและวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๖๔

เรียน คุณธวัชชัย นิมา, คุณภัทรพล ชุ่มมี, คุณชาคริต ศรีทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เล่ม Proceedings

ตามที่ท่านได้ส่งผลงานประเภทบทความวิจัยเข้าร่วมนำเสนอผลงานทางวิชาการ รหัสบทความ ICAC2021-010300003 เรื่อง Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in Southern Andaman Region ในการประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติด้านศิลปะและวัฒนธรรม ประจำปี ๒๕๖๔ “วิถีศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย” (the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture: Contemporary Arts and Cultural Practices) ระหว่างวันที่ ๑๘-๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ชั้น ๒ อาคารเรียนรวมและศูนย์วัฒนธรรม (พุทธวิซชาลัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร แต่ได้มีการเลื่อนกำหนดการนำเสนออันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของอย่างหนักของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ความทราบแล้วนั้น

บัดนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาผลงานจำนวน ๒ ท่าน ได้ตรวจสอบผลงานของท่านแล้ว และขอเรียนให้ท่านทราบว่า บทความวิจัยของท่านผ่านการพิจารณาให้นำเสนอในการประชุมโดยไม่มีข้อแก้ไข จึงขอนำส่งเล่ม Proceedings มาพร้อมกันในครั้งนี้ ทั้งนี้กำหนด วันเวลา และรูปแบบเตรียมการด้านเอกสารนำเสนอสามารถดูเพิ่มเติมได้ที่ <https://sites.google.com/pnru.ac.th/icac2021>

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ประจักษ์ ไม้เจริญ)

รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

โทร. ๐๙๗-๐๗๘-๐๓๗๕

ส.ค.พ.ท.ด.อ.
ธวัชชัย นิมา

Acceptance Letter

**The 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture :
Contemporary Arts and Cultural Practices at Phranakhon Rajabhat University,
Bangkok, Thailand
17-19 January, 2021**

Paper ID: ICAC2021-010300003

Title: Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in Southern Andaman Region

Dear Thawatchai Nima, Pattarapon Chummee, Charcrit Sritong

We sincerely appreciate your paper submission. On conclusion of the peer-reviewed process, we are pleased to inform you that your paper is accepted for Poster Presentation (in Thai) at the 1st National and the 11th International Conference on Arts and Culture 2021: Contemporary Arts and Cultural Practices, Phranakhon Rajabhat University in Bangkok, Thailand. Decisions were made based on a double-blind review process.

Please make sure your manuscripts conform to the Poster format which is available on the conference website.

<https://sites.google.com/pnru.ac.th/icac2021>

Date: 18th – 19th of January, 2021

Place : BUDDHAVIJJALAYA Building Phranakhon Rajabhat University in Bangkok, Thailand

If you have any further questions, please do not hesitate to contact the secretariat of ICAC 2021 by sending your email arts@pnru.ac.th with your manuscript ID number listed above on all communications. Again, congratulations on the acceptance of your paper. On behalf of the Program Committee, we look forward to your full participation in the ICAC 2021 Conference.

Yours Sincerely,
The Program Committee of ICAC 2021

Kannaphat N.

นางกัญจดา นิมะ
ศิริชัย นิมะ

—

Conference Venue: Phranakhon Rajabhat University in Bangkok, Thailand
Address: 9 Changwattana Road, Anusaowari, Bangkok, 10220
Tel: +66-97-078-0375

Certificate of Presentation
We hereby confirm that

Thawatchai Nima, Pattarapon Chummee, Charcrit Sritong

Gave the following poster presentation (National) reference ICAC2021-010300003

**Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims
in Southern Andaman Region**

*นาง ชัยพร
อภัยวงศ์*

At the 1st National and the 11th International Conference on
Arts and Culture : Contemporary Arts and Cultural Practices
Organized by the Office of Arts and Culture and the Institute of Research and Development,
Phranakhon Rajabhat University, Thailand

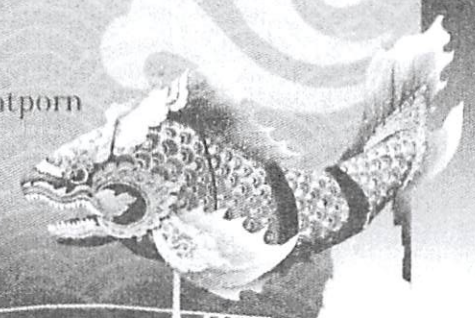
Date : January 18th - 19th, 2021

Prachak Mai-Chareon

Assoc. Prof. Dr. Prachak Mai-Chareon
Director of the Office of Arts and Culture

Preang Kitratporn

Assoc. Prof. Dr. Preang Kitratporn
President, PNRU

Title	Page
Behavior Influencing the Making Decision Purchasing on Healthcare Products of Elderly in Khet Thonburi Side, Bangkok Nichapa Phimphasut	381
Ra Bam Sib Song Nak Sat Ta Na Ree Sri Na Korn Bubpachart Aupatumnarakorn and Prachak Maichareon	395
The Study of Contemporary Dance, Identity, Female Manners Noppasak Naksena	408
Mixed media production of New Normal knowledge for primary school children Suwan Masmek, Wilailuck Suvachittanont, Pichamon Jamrassri and Chalernrat Meethong	417
The Using Tracker Program through STEM Activities for Developing Science Process Skills for Pre-Service Teachers Apichart Payakkhin and Supphawut Benjakul	426
The study of city images in “Nakhon Khon Nok” By Palang Piangpiroon Kanpabhat Suwanwihok, Pratchaya Jaipnkdee, Jananya Ngamnet, Pawinee Phanomwan Na Ayutthaya, Waranon Warong, Narumon Sangyam and Narinthip Kaewprasong	439
A study of the relationship between participatory management and school effectiveness Under Vocational Education in Samut Sakhon Province and Samut Songkhram Province Aekapong Luemnud and Sawien Jenkwao	446
A study of the relationship between organizational climate and school effectiveness Under Vocational Education in samutsongkhram Province and Samutsakhon Province Kanokkhwan Luemnud and Sawien JenKwao	459
Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in Southern Andaman Region Thawatchai Nima, Pattarapon Chummee and Charcrit Sritong	472
Confirm the non-quality reduction management model of the thermoplastic plastic factory in Thailand Banterng Sriard, Charcrit Sritong, Theathanick Siriwoharn and Kanreutai Klangphahol	481
The Dual System of Vocational Training Management under the Assessment Criteria of Vocational Education Institute 2018: Case Study of Thonburi Commercial College Tanyaluck Jeeraon and Sawien Jenkwao	488
Actual and Desirable Needs Assessment for The Characteristics of Director as Perceived by Teachers and Educational Personnel of The Institute of Vocational Education Bangkok Chan Ngamsiriporn and Sawien Jenkwao	501
Quality of Work Life Factors of Employees of Hi-Tech Interplas Company Pathom Meedeche and Charcrit Sritong	513
The relationship between organizational culture and working motivation of the officers at Air Technical Training School in the Directorate of Education and Training Teerapan Tongban and Sawien Jenkwao	522

Thawatchai Nima
Charcrit Sritong

ICAC2021-010300003

รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน
Model Guidelines for the Promotion of Halal Tourism of Muslims in
Southern Andaman Region

ธวัชชัย นิมา^{1*}, ภัทรพล ชุ่มมี² และ ชาคกริต ศรีทอง³

Thawatchai Nima^{1*} Pattarapon Chummee² and Charcrit Sritong³

¹วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²คณะนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

³คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹College of Management Innovation Valaya Alongkorn Rajabhat University In the royal patronage

²Faculty of Management Innovation Valaya Alongkorn Rajabhat University in the Royal Patronage

³Faculty of Industrial Technology Valaya Alongkorn Rajabhat University In the royal patronage

E-mail: thawatchai2484@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิม ในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบศึกษาเฉพาะกรณี โดยใช้การสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก จำนวน 13 ท่าน นักท่องเที่ยว 5 ท่าน เจ้าของกิจการ 5 ท่าน และจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ จำนวน 3 ท่าน การตรวจสอบความแม่นยำตรงของข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบเส้า ของแหล่งข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล 3 เส้า ผลวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันประกอบ 7 ปัจจัย คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยว, วิถีฮาลาล มุสลิม, ภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ผู้แทนภาคท่องเที่ยว
ธวัชชัย นิมา

Abstract

The objective of this research is to study Patterns of ways to promote Halal tourism of Muslims in the southern Andaman coast the researcher used the qualitative research methodology. Case study Data were collected by interviewing in-depth personal interviews of 13 persons, 5 tourists, 5 business owners, and 3 academic experts. Data validation was conducted using the triangulation method of data sources. Checking 3 data. The research found that the guidelines for promoting Halal tourism of Muslims in the southern Andaman coast consist of 7 factors which are 1) Product side 2) Price 3) Distribution channel 4) Marketing promotion 5) Personnel 6) Creating and presenting physical characteristics 7) Process respectively

Keywords: Guidelines for promoting tourism, Halal ways, Muslims, Southern Andaman coast

วิจัย (มจร) /
คณะศิลปวัฒนธรรม

ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการได้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ และเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างรายได้จำนวนมากมาย การท่องเที่ยวฮาลาล เป็นช่องทางหนึ่งที่จะเกิดขึ้นในธุรกิจการท่องเที่ยวทั่วโลก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งในตลาดกว่า 50 ประเทศเป็นประเทศมุสลิมที่มีศักยภาพความพร้อมในการบริการ และประเทศที่ไม่มีมุสลิมน้อยกว่า 1.6 พันล้าน ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีในการดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมุสลิมจากกลุ่มประเทศต่าง ๆ เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้น โดยมีพฤติกรรมเคร่งครัดในศาสนาปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อสูงและต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกครบทั้งระบบ โดยสืบเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานประกอบการอาหารฮาลาลที่มีคุณภาพมีการบริการที่สะดวกสบาย รวมทั้งความพร้อมที่เอื้ออำนวยต่อความหลากหลายทางชีวภาพส่งผลให้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นเป้าหมายของการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวมุสลิมที่มีวัฒนธรรมการบริโภคและอุปโภคแตกต่างจากนักท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องเร่งพัฒนาผู้ประกอบการโรงแรมที่ให้บริการฮาลาล ให้ความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงและสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมุสลิมได้อย่างถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม การท่องเที่ยวฮาลาล (Halal Tourism) ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความต้องการของชาวมุสลิม เริ่มจากการให้บริการจากสถานที่ต้นทางไปจนถึงจุดหมายปลายทาง ปัจจุบันการท่องเที่ยววิถีฮาลาลเป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากและเป็นตลาดที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เนื่องจากประชากรมุสลิมโลกที่มีจำนวนมากและศักยภาพทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นของโลกมุสลิม ขณะที่ประเทศไทยก็มีจุดแข็งด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอยู่แล้วจึงทำให้การท่องเที่ยววิถีฮาลาลเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่สำคัญ ภายใต้ยุคประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ บทความนี้มีเป้าหมายในการรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ และแนวคิดที่เป็นวรรณกรรมของทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ตลอดจนรวบรวมข้อมูลสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิมด้านอุปสงค์-อุปทาน โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อันสะท้อนให้เห็นถึงโอกาสด้านธุรกิจการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ของประเทศไทย (Halal tourism and the potential of Thailand by Sarawut Aree tfarida@hotmail.com 8 Feb 2013) ปัจจุบันการท่องเที่ยววิถีฮาลาล (Halal Tourism) เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมอย่างมากส่วนหนึ่งเป็นเพราะประชากรมุสลิมโลกที่มีมากกว่า 1,600 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 4 ของจำนวนประชากรโลกทั้งหมด ซึ่งคาดว่าใน ปี 2030 ประชากรมุสลิมจะเพิ่มขึ้นเป็น 1 ใน 3 ของประชากรโลก ที่สำคัญคือประชากรเหล่านี้แม้จะมีการศึกษาแบบสมัยใหม่ แต่นับวันก็ยิ่งใส่ใจให้ความสำคัญต่อหลักการทางศาสนามากยิ่งขึ้น (Pew Research Center, 2019)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ ผู้วิจัยมีความสนใจและคิดว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องศึกษารูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ว่าใน

อานนท์ กทิว
วิชัย นัน

ปัจจุบันประชากรกลุ่มมุสลิมมีปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความตั้งใจท่องเที่ยววิถีฮาลาล ในประเทศไทยเป็นอย่างไร เป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามหรือไม่ อย่างไร ควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาและมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ขอบเขตของการวิจัย

วิธีการเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบ (Snowball Technique) เป็นวิธีการเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่น่าเชื่อถือเพื่อตอบในประเด็นปัญหาการวิจัย โดยผู้วิจัยเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ผู้วิจัยเห็นว่า มีความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ผู้วิจัยจะศึกษาจริง ๆ มาก่อน 1 คน แล้วขอร้องให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นระบุรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านต่อไป จากนั้นผู้วิจัยร้องขอให้ผู้เชี่ยวชาญท่านใหม่ระบุชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านต่อไป จนกระทั่งครบจำนวนตามที่คุณวิจัยต้องการ ซึ่งผู้ศึกษาเลือกนายกสมาคมโรงแรมภาคใต้ ผู้อำนวยการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ ตรัง ระนอง และจังหวัดพังงา จำนวน 13 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภาคใต้ ชายฝั่งอันดามัน เกินหนึ่งครั้งขึ้นไปที่เข้ามาพักในโรงแรมภาคใต้ ชายฝั่งอันดามัน ประเทศไทย ใน 5 จังหวัดประกอบด้วยจังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัด ระนอง และจังหวัดพังงาตามการแบ่งให้พระกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 พระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 137 ก ลงวันที่ 30 ธันวาคม (2551)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเริ่มจากกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ จากวารสารวิชาการ งานวิจัย เพื่อสรุปรูปแบบปัจจัยเบื้องต้นในด้านรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันการวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Research) โดยศึกษาเฉพาะรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยปรับปรุงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษารูปแบบแนว

ศึกษาทุกข้อ
เสร็จแล้ว

ทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน 7 ปัจจัยผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 ท่านหรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว โดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) จากผู้ที่มาท่องเที่ยวตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป มีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักท่องเที่ยว เป็นผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามัน ที่มีสถิติตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถอธิบาย แนะนำ รวมถึงการให้ข้อมูลที่เหมาะสมในการวิจัย

2. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักท่องเที่ยว เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบที่ไม่ได้มากับกรุ๊ปทัวร์ เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถสะท้อนข้อมูลด้าน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการที่เหมาะสมกับงานวิจัย

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) เช่น ที่ปรึกษาการท่องเที่ยวภาคใต้ นายกสมาคมการท่องเที่ยวภาคใต้ ผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นต้น จำนวน 3 ท่านหรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์การทำงานการแก้ปัญหาการท่องเที่ยว โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาโครงการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี เช่น โครงการพัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาคใต้ที่ต้องรับผิดชอบงานที่ปรึกษาทางด้านการท่องเที่ยว โครงการสร้างผู้ประกอบการการท่องเที่ยวภาคใต้ เป็นต้น

2. ผู้ให้ข้อมูลด้านนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้มีประสบการณ์การแก้ปัญหาให้กับสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 10 สถานประกอบการ ที่มีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานด้านการท่องเที่ยวในภาคใต้ฝั่งอันดามัน เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 เจ้าของกิจการโดยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้วิจารณญาณ (Judgment Selection) เช่น เจ้าของกิจการดำเนินการกิจการมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่านหรือจนกว่าข้อมูลจะอิ่มตัว โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ

1. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการ เป็นเจ้าของกิจการโรงแรม ระดับ 3 ดาวขึ้นไปหรือ
2. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการ รีสอร์ท ระดับ 3 ดาวขึ้นไปหรือ 20 ห้องพักขึ้นไปและ
3. ผู้ให้ข้อมูลด้านเจ้าของกิจการต้องเปิดกิจการมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี

สำหรับรายชื่อ
รายชื่อ

เนื่องจากเจ้าของกิจการเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความสำคัญกลุ่มหนึ่งดังนั้นต้องใช้เจ้าของกิจการที่มีประสบการณ์จึงจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และสามารถทราบปัญหาและความต้องการทั้ง 7 ด้านได้อย่างสมบูรณ์ในด้าน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ

การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามปลายเปิดที่มีความยืดหยุ่นสูง โดยมีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบชี้แนะ (guided interview) กล่าวคือ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง หรือเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้าง หรือมีการนำ คำสำคัญ (keywords) มาใช้ประกอบในการชี้แนะคำสัมภาษณ์ กล่าวคือ มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีค่าสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน โดยมีข้อคำถามดังนี้

1. บริบทของการท่องเที่ยวภาคใต้ในสภาวะปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. การท่องเที่ยวภาคใต้มีรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันอย่างไร
3. การท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามันมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภาคใต้มีรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันอย่างไร
4. ปัจจัยด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมทางการตลาด ด้านบุคคล ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ด้านกระบวนการ และส่งผลอย่างไรเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้สามารถพูดคุยเรื่องราวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภาคใต้ได้อย่างอิสระไม่มีกำแพงกั้นระหว่างผู้สัมภาษณ์ ซึ่งยึดหลักความเต็มใจของผู้ให้ข้อมูลเป็นหลักและสามารถอธิบายสอบถามแลกเปลี่ยนระหว่างผู้สัมภาษณ์ได้อย่างอิสระ โดยผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับผู้ให้สัมภาษณ์คนแรกและคนที่สองเพื่อนำข้อมูลเป็นแนวทางการถามในผู้สัมภาษณ์คนลำดับต่อไป จนกระทั่งถึงจุดอิ่มตัวของข้อมูลคือไม่มีคำตอบในประเด็นนอกเหนือจากผู้ให้ข้อมูลคนก่อนหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันสำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) โดยกระบวนการและวิธีการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ อันได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (major themes) หรือตามคำสำคัญที่พบในข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงนำประเด็นหลักมาพิจารณาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) ตามปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันอันเป็นกระบวนการวิเคราะห์ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การ

วิภาดาพร
วิชัย ๒๐๒

วิเคราะห์ประเด็นย่อยของกระบวนการวิเคราะห์ตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และระหว่างการทำนาระบวนกรสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการสะท้อน (reflecting) ควบคู่ไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการกระบวนการสะท้อนในแต่ละช่วงหรือในแต่ละขั้นตอนควบคู่ไปกับการดำเนินการกระบวนการวิจัย เพื่อเสริมสร้างกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ให้มีความแกร่งและแม่นยำ เพื่อให้กระบวนการวิจัยครั้งนี้มีความเข้มข้น (intensive process) มากยิ่งขึ้น และผู้วิจัยดำเนินการตามกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยการพรรณนาข้อมูลตามปรากฏการณ์ร่วมด้วยเพื่อแสวงหาหรือให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ อันเป็นแนวทางประการสำคัญที่สามารถนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับรูปแบบแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามันต่อไป การตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูลใช้วิธีการตรวจสอบแหล่งข้อมูล (Data Triangulation) ตรวจสอบข้อมูล 3 แหล่ง

1. ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลการสืบค้นบทวรรณกรรมต่าง ๆ (documentary research) เช่น หนังสือ วารสารวิชาการ ข้อมูลตามเว็บไซต์ รายงานการวิจัย เป็นต้น
2. ข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามันมากกว่าสองครั้งขึ้นไป
3. ข้อมูลจากนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นที่ปรึกษาโครงการของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อย 3 ปี เช่น โครงการพัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวภาคใต้ที่ต้องรับผิดชอบงานที่ปรึกษาทางด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น
4. เจ้าของกิจการมีประสบการณ์ในด้าน 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ 7) ด้านกระบวนการ เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพแบบศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Research) โดยศึกษาเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน การเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยปรับปรุงจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาล ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเชิงเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 ท่าน โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการเลือกโดยใช้จรรยาบรรณ (Judgment Selection) จากนักท่องเที่ยว โดยเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคือ นักท่องเที่ยวที่เที่ยวในภาคใต้ฝั่งอันดามัน และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการการท่องเที่ยวในภาคใต้ฝั่งอันดามัน จำนวน 5 ท่าน ผลการวิจัยด้านปัจจัยผลิตภัณฑ์ ประเทศไทยฝั่งทะเลอันดามัน มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามเป็นต้นทุนอยู่แล้วดังนั้นการที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวในวิถีฮาลาลจึงเป็นเรื่องที่ดีที่น่าสนใจเพราะพื้นฐานประชาชน

ภาคใต้มีมุสลิมอยู่แล้ว ดังนั้นการส่งเสริมด้านผลิตภัณฑ์ควรชูประเด็นหรือแสดงวิถีการท่องเที่ยวแบบ
วิถีฮาลาลให้ชัดเจนทั้งด้านสถานที่พัก เช่น โรงแรมควรได้มาตรฐาน และมีที่ปฏิบัติตามศาสนาอย่าง
เหมาะสม รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวควรมีการแบ่งเฉพาะการท่องเที่ยววิถีฮาลาลโดยเฉพาะเพื่อเจาะกลุ่ม
นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mazlina Mahdzar (2018) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยววิถีฮา
ลาลต้องมีมาตรฐานทั้งที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว อาหาร รวมไปถึงการนำเที่ยวที่เหมาะสมกับวิถีฮาลาล 2) ปัจจัย
ด้านราคา พบว่าประเทศไทยมีความเหมาะสมทางด้านราคาในการเลือกมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังนั้น
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านราคา ควรมีราคาที่เหมาะสมที่จะมาได้ตามการใช้ชีวิตของแต่ละ
บุคคล รวมถึงต้องครอบคลุมทั้งท่องเที่ยว ข้อปลีก พักผ่อน ตามศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
Timothy and Olsen(2006) ที่ได้สรุปว่านอกเหนือจากแรงจูงใจด้านศาสนาที่เป็นการท่องเที่ยวเป็นหลัก
แล้ว ชาวมุสลิมส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อไปเยี่ยมญาติมิตร นอกจากนั้นยังมีด้านธุรกิจ ข้อปลีก และ
พักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งราคาก็เป็นส่วนส่งเสริมในการมาท่องเที่ยวในวิถีฮาลาลเช่นกัน 3) ด้านการช่องทางการ
จัดจำหน่ายและ 4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมทางการตลาดทั้งสองปัจจัยควรมีการส่งเสริมไปพร้อมๆกัน การ
ส่งเสริมหาช่องทางในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งในอดีตเป็นการ
บอกต่อแบบปากต่อปาก และการท่องเที่ยวในกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งในปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
(ททท.) มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับ กลุ่มตลาดมุสลิมเช่นกัน เช่น การเปิดงาน “Muslim
Friendly Destination” เพื่อให้ความรู้ และเตรียมความพร้อมรองรับตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิมของ
ประเทศไทย แหล่งท่องเที่ยว ศาสนสถาน ห้องละหมาด ชุมชนมุสลิม ตลอดจนโรงแรม ร้านอาหารฮาลาล
และแหล่ง ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เหมาะกับกลุ่มตลาดมุสลิมดังนั้นการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายโดยภาครัฐ
เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ควรมีการส่งเสริมเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งรวมถึงการเปิดตัว Mobile
Application “Thailand Muslim Friendly Destination” ส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวมุสลิม นำเสนอ
สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับ กลุ่มตลาดท่องเที่ยวมุสลิม โดยรวบรวมข้อมูลร้านอาหารฮาลาล
มัสดิ และโรงแรมที่พัก เพื่อเป็นช่องทางการส่งเสริมทางการตลาดไปอีกช่องทางหนึ่ง

ดังนั้นปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน
ต้องเป็นการประสานปัจจัยทั้ง 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย
4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ
7) ด้านกระบวนการ เพื่อให้การท่องเที่ยววิถีฮาลาลได้รับการสนใจและมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยการ
ส่งเสริมทั้งสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก อาหาร การนำเที่ยวให้เป็นวิถีฮาลาลตามหลักศาสนาอย่างชัดเจน และ
ควรมีการส่งเสริมการขายที่ตรงกลุ่มเป้าหมายทั้งการมาท่องเที่ยวตามวิถีชีวิตของตัวเอง หรือการมา
ท่องเที่ยวกับครอบครัว ซึ่งปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยต้องผสมกันเพื่อให้เป็นไปตามหลักวิถีฮาลาล ตามหลัก
ศาสนาอิสลาม เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจในการมาท่องเที่ยวในประเทศไทยในภาคใต้ฝั่งอันดามันตาม
วิถีฮาลาล

สุเทพ กศย
เอชช ๕๖

ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ควรรนำปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีฮาลาลของมุสลิมในภาคใต้ฝั่งอันดามัน
ต้องเป็นการประสานปัจจัยทั้ง 7 ด้านได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ช่องทางการจัดจำหน่าย
4) ด้านการส่งเสริมทางการตลาด 5) ด้านบุคคล 6) ด้านการสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ
7) ด้านกระบวนการนำไปใช้กับการท่องเที่ยวภาคใต้ฝั่งอันดามันที่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ภัทรพล ชุ่มมี และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาคริต ศรีทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ตรวจสอบงานและให้คำปรึกษาที่ดีตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- Aree, S. (2017). Islamic Tourism: Opportunities of Thailand in the ASEAN Economic Community. Doctor of Philosophy, Department of Western Asian Studies Ali Ali Muslim University, India and Center Leader Specialization, Muslim studies Chulalongkorn University.
- Pew Research Center. (2019). The Future of the Global Muslim Population: Projections for 2010-2030. Retrieved March 18, 2011, from http://www.euro-muslims.eu/future_global.pdf. +Piangpis Sriprasert (2014)
- Mahdzar, M. (2018). Tourists' Perception on Memorable Tourism Experience Towards Their Revisit Intentions to Islamic Tourism Destination in Shah Alam. Selangor Journal of Emerging Economies & Islamic Research. 7(1) 2018, 37 – 44
- Timothy & Olsen (2006). Tourism, religion and spiritual journeys Religious tourism and spiritual travel adorned. 23, p. 1-285.

สุภาพบุรุษ
ศรีอภัย วิชา